

האליזר

עלון לשבת קודש

בס"ד

דברי מחשבה והלכה, ומהנעשה בבתי הכנסת

להצלחת כל התורמים לעלון, הם ובני משפחותיהם יתברכו בכל הברכות והישועות

נושא השבוע: זהירות בדרכים[ב]

י' בסיון תשפ"ה 1579 (שנה ל')

ההפטרה: "רוני ושמחוני" (זכריה ב')

פרשת בהעלותך

"וזה מעשה המנורה מקשה זהב" (ז, ד)

המנורה הייתה עשויה "מקשה זהב" - חתיכה אחת של זהב ולא חוליות חוליות, ולפי שהיא רומזת לתורה, וה"מקשה זהב" - רומז על הדרך בקיום התורה והמצוות. וכתב על כך רבי אליעזר אזכרי בספר "חרדים": ישנם אנשים המחבבים ומדקדקים במצוות מסויימות על פני מצוות אחרות, למשל יש מי שמקפיד לקום לפנות בוקר, לטבול במקווה להתפלל ותיקין, ומרגיש ששורה עליו רוח טהרה ובטוח שמקומו בין הצדיקים בגן עדן, ובמשך היום שפונה לעסקיו הוא מרשה לעצמו לעבור עבירות על ימין ועל שמאל.... וזו טעות! לכל אחד יש תרי"ג יצר הרע כנגד תרי"ג מצוות. יש מי שהיצר מסיתו לנהוג בכביש מעל המותר בתואנה שהוא ממהר לדבר מצווה כגון: שנוסע להתארח בשבת ומרשה לעצמו להגיע ברגע האחרון שלאחר הצפירה השניה של שבת ונוסע לשם כך במהירות הסילון בניגוד לחוק, וכבר שמענו על תאונות שנגרמו בשל כך.... להם נאמר: התורה מקשה אחת היא, שלא יחשבו שאם קיימו מצווה אחת הם פטורים מהשניה כי את התורה קיבלנו בסיני "בעסקת חבילה" וצריך לקיים את כל המצוות באותה מידה ובאותו חשק בלי יוצא מהכלל.

"ויאמר משה לחזובב בן רעואל המדיני... אל תעזוב אותנו... והיית לנו לעינים"

(י, כט - לא) מה הפירוש: "והיית לנו לעינים"?

מסביר המהר"י אסד: אדם החי כל היום בניסים, ומגיע למצב "שאין בעל הנס מכיר בניסו", ולכן אין הוא מודה עליהם, אולם זה המכיר בניסים המתרחשים עימו, מבין שהכל מהשם יתברך והוא יודע להעריך את "המתנות" שמקבל מאתו יתברך. וזה שאמר משה ליתור: אנו שעברנו את ניסי מצרים וקריעת ים סוף, אין אנו מתפעלים שאנו זוכים למן מן השמים ומדבר נקי מנחשים משום שאנו חיים את המציאות הזו כל הזמן. אך אתה שראית כל זאת מן הצד מעריך ומתפעל מכל נס ונס בפני עצמו, לכן השאר עימנו והיה לנו לעינים כדי להסביר לנו את גודל הניסים שחווינו ונחלוק עימך בטובתו של מקום, שאם לא כן נהפוך לבעלי גאווה ונחשוב שזה מגיע לנו!!

אף אנו צריכים להודות להשם יתברך על שאנו זוכים לצאת כל יום מהבית ולחזור אליו בריאים ושלמים בלי פגע, שכן הדרכים הם מקור לסכנה ופגע ולא נקבל זאת כמובן מאליו, ומי שידוע להעריך ולהודות יזכה לעוד ניסים וישועות.

זהירות בדרכים

השקפת היהדות

סיפר אברך אחד: יום אחד בעודי נוסע ברוח"ה לוי"ן באשדוד, ירדה אשה לכביש עם עגלת תינוק בפתאומיות ובנס הצלחתי לעצור את הרכב בעצירת חירום והאירוע הסתיים ללא נפגעים. היא פנתה אלי בשאלה: "מדוע לא נזהרת ולא נתת לי זכות קדימה לחצות את הכביש?", השבתי לה: "את קפצת לכביש לפתע פתאום מבלי להסתכל". היא השיבה: אני "סומכת" על החוק של מתן זכות קדימה להולכי רגל. השבתי: "אם חז"י היית נפגעת שום "חוק" לא היה חוסך ממך את הפגיעה

ע"פ "אור החיים" אופק ת"א * לא לעיין בתפילה * שקיעה 7:50-7:48 * סוף זמן ק"ש 8:24-8:23

כניסת שבת: 7:28 יציאת שבת: 8:20 יציאת ש"ס ר"ת: 9:16

ותוצאותיה, מה שיכול להגן עליך ולהצילך זה שימת לב והתבוננות לפני שחוצים כביש...".
הולכי הרגל צריכים לשנן לעצמם שגם במעבר חצייה יש לנקוט בצעדי זהירות לפני שחוצים את הכביש ולא לשעוט ולרדת לכביש מבלי להתבונן מתוך מחשבה שרק הנהג חייב לנהוג על פי כללי הזהירות. וכבר התברר על פי נתונים של משטרת ישראל שאחת הסיבות העיקריות לתאונות הקשות נובעת מכך שהנהגים לא נותנים זכות קדימה להולכי הרגל. לכן מזכור בכביש צריך להיות חכמים ולא צודקים!!

מעשה שהיה

אופנים חשמליים

שמי אבי, אני בן 13 ומתגורר בפתח תקוה. בפסח לפני כשנתיים ביקשתי מהורי לקנות לי מתנת אפיקומן אופניים חשמליים. הורי סרבו ואמרו כי מדובר בכלי מסוכן מאד. אמרתי להם כי יש בשכונה כמה חברים בגילי שרוכבים על אופניים חשמליים והם התקשו להאמין. נקבתי בשמותיהם והייתי בטוח שברגע שיבינו שאני לא היחיד הם יסכימו. הם שמעו ובררו אך נשארם בעמדתם ולא הסכימו. הייתי מאד ממורמר ואמרתי: "הנה הבאתי לכם שמות והוכחות כפי שביקשתי, והיה ברור שלאחר שתבררו אצל הוריהם תסכימו לקנות לי", "אולי לך זה היה ברור אך לנו לא, קשה לנו להאמין שיש הורים שמסכימים לסכן את חיי ילדיהם". התחלתי לבכות "למה ההורים של חברים שלי מרשים להם ואתם לא?" והוספתי כל מיני משפטים שנועדו ללחוץ עליהם כדי שיקנו לי את האופניים.

כשאני מחליט משהו אני לא מוותר, אך אבי אמר: "אנחנו לא נכנס לוויכוח, זו ההחלטה שלנו! ואם אתה חושב שאיננו עומדים בהבטחה אולי תשקול לחפש הורים אחרים", וכך נשארתי בלי האופניים שכל כך חלמתי עליהם. חלף זמן, עוד ועוד מחברי רכשו אופניים כאלה ואני הגברתי את הלחץ. הורי לא יכלו לעמוד בלחצים שלי והאופניים נרכשו, ואני הייתי ה"מאושר" באדם. אך זמן עד שהבנתי שהורי צדקו בהתנגדותם, זה קרה אחרי שמצאתי את עצמי נתקל ברכבים חונים, וגרוע מכך בילדים שלא ראו אותי או שאני לא ראיתי אותם.

בכל שבוע קרתה איזו תקרית, גם אצל חברי התרחשו תופעות דומות אך נמנענו מלספר כי ידענו מה תהינה התוצאות. לאחר חודשיים, בשעת צהרים, שמעתי דפיקות בדלת. אימי פתחה ולפתע שמעתי אותה אומרת: "אבי שלי? לא יכול להיות!". התחלתי להקשיב, שמעתי אדם שאומר: "יש כמה עדויות שזה הוא ואנו רוצים שתגיעו לתחנת המשטרה".

אימי קראה לי, בפתח עמד שוטר במדים, נחרדתי, "אתה אבי?", "כן", "ולפני שבוע רכבת על אופניים?", "כן, כל יום אני רוכב על אופנים". "כן, אבל לפני שבוע גם הפלת איש זקן וברחת". "זה לא נכון" השבתי. "מעניין, יש לנו עדויות שזה אתה". "אבל זה לא אני" התעקשתי, "אז מי זה?", "אין לי מושג, אני רק יודע שלא הפלתי שום זקן". "אין בעיה, תצטרף אלי בבקשה עם אימא, אבל לפני כן אני רוצה לראות את האופניים שלך".

התחלתי לבכות, אימי הובילה אותו למטה והשוטר צילם את האופניים מכל הכיוונים. לאחר מכן נסענו לתחנת המשטרה, חקרו אותי ושאלו אם אני יודע שמתחת לגיל 16 אסור לרכב על אופניים חשמליים, לאחר מכן ניסו לחקור אותי על הזקן שנפל אך אני אמרתי שאיני יודע במה מדובר. בשלב מסוים נותרתי לבד עם אימי בחדר: "אבי, אתה חייב לומר את האמת, אנחנו נתמודד עם זה, לא יעצרו אותך כי לא עצרים ילד בגילך, אבל חבל שאתה לא מספר מה היה". "רגע, אימא את לא מאמינה לי?" שאלתי נדהם, אימא שתקה. "אימא, גם אם ישימו אותי בכלא ל-100 שנה אמשך לומר שלא הפלתי שום זקן". היא הביטה בי, וראיתי על פניה שהיא מאמינה לי. השוטר חזר, אימי אמרה לו: "בני מכחיש, אם יש לך עדויות, בבקשה תציג אותן, בינתיים אני חושבת שאנחנו יכולים ללכת הביתה". השוטר אמר: "אתם תלכו הביתה אבל לפני כן ארשום לבעלך דו"ח, הוא יקבל קנס 1,000 ₪ ו-8 נקודות ירשמו לחובתו וזו רק

ההתחלה, צפו לתביעת נזיקין מצד הזקן שנפצע, אתם משוחררים" אמר. נסענו הביתה ובדרך אימי התקשרה לאבי ויידעה אותו במצב. אבי ברר את הנושא ואכן התברר כי זהו החוק כשנער רוכב מתחת לגיל 16 על אופניים חשמליים. אבי פנה לעורך הדין שאמר כי מאחר והשוטר לא תפס אותי רוכב על אופנים הוא לא יכול לרשום דו"ח ובאשר לזקן מכיוון שהשוטר לא סיפק פרטים, כנראה שמישהו מנסה להפיל עלי את האשמה.

כעבור חודש הגיע לביתנו מכתב רשום ובו תביעת נזיקין על למעלה מחצי מיליון שקל, בשל הנזק שנגרם לזקן. אני לא יכול לתאר מה הרגשנו, הורי שכרו עורך דין וזה פנה למשטרה כדי לבדוק מדוע החליטו שאני הוא זה שפגעתי בזקן. התברר שתושבים מהשכונה הזכירו את שמי, רובם אמרו שהם אינם בטוחים אך אחד מהם התעקש ואמר שזיהה את האופנים הכחולים שלי והתיק השחור מאחור. "אתה ראית את אבי נוסע?" שאל אותו עורך הדין. "ראיתי אותו מאחור אבל זיהיתי את האופניים שלו", השיב. עורך הדין טען שאין כל הוכחה שזה אני אך ניכר שהשופט אינו מאמין לו. עורך הדין החל לבדוק במצלמות האבטחה של החנויות הסמוכות למקום הפגיעה, תוך 3 שעות התגלתה האמת. אמנם האופניים היו שלי אך מי שרכב עליהם היה אחד מילדי השכנים שלקח אותם בלי רשותי. הסרט הוצג בפני השופט וזה ביטל מיד את כתב האישום והצרה עברה כעת להורי השכן שמתמודדים מול תביעת ענק.

אבל גם אני למדתי את הלקח, האופניים נמכרו הם אינם מתאימים לילד בגילי, השליחות שלי היא לומר לכולם עד כמה אופנים חשמליים מסוכנים והרכיבה עליהם עולה בחיי אדם, ורבים נפצעו פציעות לא פשוטות בכלל (ילדים מספרים על עצמם ח. ולדר)

הלכות זהירות בדרכים [ב]

פינת ההלכה

הולך רגל [ב]

א. הולך רגל חייב ללמוד ולדעת את הכללים של הזהירות בדרכים (ס' בזכות ונסמכתם לגר"א פינהלדלר) ומחויב על פי התורה לשמור ולקיים את כללי זהירות אלו (משפטי התורה לגר"א שפיץ ח"א סי' ל, נתיבות החיים לגר"א מורסקי שער 3 פ"א ס"כ ושכן דעת כל גדולי ישראלי). שנאמר: (דברים 7, ט): "ונשמרתם מאוד לנפשותיכם", וכן נאמר (דברים 7, טו): "רק השמר לך ושמור נפשך".

ההורים חייבים לחנך את ילדיהם לשמור על כללי הזהירות בדרכים [ככל המצוות שמחויבים לחנכם] (נתיבות חיים שער ג פ"3 ס"א) ולשמש דוגמא אישית עבור ילדיהם שיראו אותם וכן יעשו (ס"א פ"3).

דוגמא ממעשה שהיה: השעה היתה 2:00 בצהריים ואני ליוויתי את הצדיק הירושלמי, רבי נטע פריינד זצ"ל מרבני בד"צ העידה החרדית בירושלים. צעדנו באחד מרחובותיה הצדדים של ירושלים עיר הקודש כשאנו עוסקים בפתרון אחת הסוגיות בים התלמוד, צללנו והעלנו אבני ערך יקרות. רבי נתן תיבל את דבריו בדברי אגדה כשהוא מחדד הלכה ומעלה עובדות מגדולי ישראל.

.. והנה בדרכנו הגענו למעבר חצייה, האור ברמזור היה אדום ואנו עמדנו כמובן. "הריני מוכן ומזומן לקיים מצוות עשה של 'ונשמרתם מאוד לנפשותיכם', נשמע לפתע קולו הנרגש של רבי נתן רווי דבקות, מעלה ניחוח של מצווה, הבטתי בו ובהפסק של שנייה הבנתי- חציה זהירה היא מצות תעשה של "ונשמרתם!" באותו מעמד האור האדום ברמזור קיבל ממד אחר- רוחני וזוהר (נתיבות חיים עמ' תס).

ב. אם צריך לחצות את הכביש ויש במקום קרוב רמזור יקפיד לעבור היכן שיש רמזור ורק כשהאור ירוק, שאז מותר להולך רגל לעבור, אבל באור אדום אסור לחצות בשום פנים ואופן (בזכות ונסמכתם עמ' 51, נתיבות חיים פ"3 ס"א-טו).

דוגמא ממעשה שהיה: יהודי מבוגר שנראה מכובד נחפז לחצות את הכביש כשהרמזור היה אדום מבלי להתבונן סביבו. ראה זאת הרב שלמה אוגור זצ"ל שהיה ראש חוג חת"ם סופר ב"ב ועצר אותו בשאלה חד משמעית: "למה אתה עובר ברמזור אדום?", "אני מלמד (מורה), ואסור לי לאחר לשיעור" התנצל האיש. השיב הרב: "אם אתה מלמד את ילדי ישראל, עדיף שתחזור לביתך ולא תמשיך בדרכך, אתה הולך לחנך וממילא עליך להתנהג בהתאם. אם אתה עובר כביש ברמזור אדום חוץ מזה שסיכנת את חיך עשית מעשה לא חינוכי, ביום כזה אי אפשר להצליח בחינוך" (נתיבות חיים עמ' תסד).

ג. כשיש ברמזור אור ירוק רשאי לחצות את הכביש, אך יעשה זאת על פי השלבים הבאים:

© יש להסתכל ימינה ושמאלה ולוודא שלא מגיעות מכוניות.

הטעם: לוודא שלא באה מכונית במהירות שלא הצליחה לעצור ברמזור או שמנסה להספיק את הרמזור,

שלא מגיע אמבולנס במהירות שמותר לו לנסוע באדום, רכב שפונה בצומת וכדו' (נתיבות חיים שער 3 פ"ב ס"י).

⊙ חוצים בזריזות ובזהירות אבל לא בריצה, ולא ישתמש בגורמים מסיחי דעת בזמן זה כגון: לדבר בנייד, לשמוע בנגן, לעסוק בדברי תורה וכדו', שמונעים ממנו להיות עירני ולהיזהר מסכנות בכביש (זכות ונשמרתם עמ' 47, נתיבות חיים שער 3 פ"ב ס"י וס"ק 10).

⊙ אם במהלך חצייתו התחלף הרמזור מירוק לאדום, ימשיך לחצות "במעבר חציה" בזריזות אבל לא בריצה (ולא יחזור אחורה ח"ו) (הלכ"ד, זכות ונשמרתם עמ' 47).

דוגמא ממעשה שהיה: השעה היתה 2:00 לפנות בוקר, היקום כבר נם את שנתו, אוגר כוחות ליום המחרת. מר"ן הרב אלעזר מנחם מן שך שהיה ראש ישיבת פוניבז' ונשיא מועצת גדולי התורה של אגודת ישראל צעד יחד עם איש ימינו הרב צבי וולף בדרכו לביתו, עם סיום ישיבה דחופה שנמשכה לתוך הלילה. הגענו לרמזור אדום ולכל אורך הכביש לא נראתה שום מכונית מתקרבת. למרות זאת, נשאר הרב שך לעמוד כשאני מתכוון לחצות את הכביש. פנה אלי הרב שך ואמר: "ר' צבי, כשהרמזור אדום לא חוצים!". רק לאחר שהתחלף הרמזור לירוק המשכנו לדרכנו, ולי זה היה תמורד נוסף בדרכי בחיים מפי המורה הגדול (נתיבות חיים עמ' תרסז).

ד. אם צריך לחצות את הכביש ויש במקום קרוב מעבר חציה יקפיד לעבור במעבר החציה ולא במקום אחר, כוון שהוא מקום בטוח לחציה (נתיבות חיים שער 3 פ"ב ס"ה, זכות ונשמרתם עמ' 59-62, הלכ"ד 7).

הטעמים: - מעבר חציה הינו שטח להולך הרגל והנהגים יודעים שהם צריכים להאט לקראתו, שמא יש הולך רגל שרוצה לחצות את הכביש.

- הנהגים יודעים שהם חייבים לתת זכות קדימה להולך הרגל שמחכה ליד מעבר חציה (ס).
דוגמא ממעשה שהיה: סיפר הרה"ג אהרון גולדברג, נכדו של מר"ן הגאון שלמה זלמן אויערבאך זצ"ל: כל דרכיו והליכותיו של סבי זצ"ל היו מדודים, וכל הנהגותיו היו לפי ה"שולחן ערוך", ואפשר היה ללמוד ממנו איזו היא הדרך הנכונה והרצויה.

רבות הייתי מלווה בדרכו, אם למצווה ואם למסור שעורים בישיבה. לפעמים בדרכנו כשהיינו צריכים לחצות את הכביש ולא היה שם מעבר חציה או רמזור, רגיל היה סבי זצ"ל לעורר בנעימות כדרכו בקודש ולומר: "לא טוב ואפילו מסוכן לעבור במקום שאין בו מעבר חציה, ויש בזה גם חילול ה'". והיה מטריח את עצמו למרות גילו המבוגר והיינו צועדים מרחק ניכר עד למעבר חציה, רק שם היה עובר כשנהרה שפוכה על פניו למרות הטרחה שבדבר (נתיבות חיים עמ' תשל).

ה. כשרוצים לחצות כביש במעבר חציה יש לנקוט בצעדי זהירות הבאים לפני שיוורדים לכביש:

⊙ יש להסתכל ימינה ושמאלה לוודא שהכביש פנוי.

⊙ אם הכביש לא פנוי יש לחכות עד שהרכבים יעצרו עצירה מוחלטת וגם אז יש לוודא שאין רכב אחר שעוקף את הרכב שעצר, ורק אז עוברים.

⊙ אם שדה הראיה חסום על ידי מכוניות חונות משני צידי מעבר החציה [שלא כדין שהרי צריך להיות פנוי 12 מטר מכל צד] יעבור במקום אחר היות וזה מסוכן שהנהגים לא רואים אותו כוון שמוסתר ע"י שרשרת המכוניות ולהפך.

⊙ חצית הכביש תהיה בזריזות אך לא בריצה, יש להיות ערניים ולא לדבר במכשיר הסלולרי או לשמוע בנגן כדי להיזהר ממכוניות לא צפויות (הלכ"ד, נתיבות חיים שער 3 פ"ב ס"י-יג, זכות ונשמרתם עמ' 58).

הסבר: אמנם מעבר חציה אמור להיות מעבר בטוח להולכי רגל, מ"מ יש לנקוט בצעדי זהירות כוון שיש נהגים שנוסעים במהירות גם בסמוך למעבר חציה, ויש שלא נותנים זכות קדימה להולך רגל במעבר חציה.

דוגמא ממעשה שהיה: זוג מבוגרים ושתי ילדות עמדו על המדרכה ליד מעבר חציה בירושלים. המבוגרים לא חשבו הרבה וירדו לכביש מבלי להסתכל, בדיוק אז הגיעה מכונית במהירות ומכוון שהנהג לא ייכל לעצור הוא נאלץ לעלות על המדרכה היכן שעמדו הילדות ואחת מהן נפצעה קשה ה"י.

וכל זה קרה כוון שזוג המבוגרים חשב שבמעבר חציה לא צריכים להסתכל (זכות ונשמרתם עמ' 60).

דוגמא ממעשה שהיה: אשה אחת, אמא לילדים רצתה לחצות את הכביש ברח' חזון איש בבני ברק. המכונית הראשונה עצרה כדי לאפשר לה לעבור והנהג אף סימן לה עם היד שתעבור, פתאום הגיחה מכונית מאחורי הראשונה, הנהג השני חשב שהראשון עצר מכוון שנתקע או שמחכה למישהו ועקף מצד שמאל ופגע באשה וגרם למותה ה"י.

מכאן נלמד שאפילו שרכב עוצר לנו ואף מסמן לנו לעבור נוודא קודם כל שאין רכב אחריו שמתכוון לעקוף, ואם זה בצומת שאין רכב שבא מכוון אחר.

שמוטב לאבד רגע בחיים מאשר לאבד את החיים ברגע (זכות ונשמרתם עמ' 76).

לעלון האיחוד דרוש מפיץ לחלוקת העלון לחמישה בתי כנסת באזור ג' אשדוד ללא תשלום טל: 08-8644452

טל: 08-8644452 אתר העלון: alonthaihud.co.il דוא"ל: haihud.ashdod@gmail.com
אנו זקוקים עדיין לתרומות - שם חשבון: האיחוד פרשת שבוע מסי חשבון: 111396 סניף: 516 בנק מסד 46